

Nr 35

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om befrielse från nöjesskatt för idrottstävlingar m. m.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 357 av herr *Schött m. fl.* och II: 417 av herr *Allard m. fl.*, vari hemställts,

a) att riksdagen måtte besluta följande ändring av 3 § sista stycket förordningen om nöjesskatt: »Nøjesskatt utgår icke för uppvisning eller tävling i skicklighet, som främst syftar till förkovran i visst yrke, ej heller för uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik, anordnad av organisation, som är ansluten till Sveriges riksidrottsförbund eller representerad inom Sveriges olympiska kommitté eller av annan sammanslutning, som enligt Kungl. Maj:ts medgivande må vara likställd med sådan organisation i nu förevarande avseende, eller för schacktävlan, bridgetävlan . . . föremål.»; samt

b) att — i överensstämmelse härmed — i 15 § samma förordning orden »eller, när fråga är om uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik, 700 kronor» utgår; ävensom

2) de likalydande motionerna I: 479 av herr *Hjalmar Nilsson m. fl.* och II: 566 av herr *Lundmark m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta om följande ändring av första meningen i 15 § nöjesskatteförordningen:

Där organisation, som har till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål och som under de senast förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar, anordnar i 3 § första stycket avsedd nöjestillställning, åtnjutes befrielse från nöjesskatt till den del skatten för varje tillställning icke överstiger 700 kronor.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 479 och II: 417.

Enligt förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt utgår sådan skatt bl. a. för revyforeställning, som ges i samband med utskänkning av rusdrycker, kabaret- och varietéforeställning, biografforeställning

samt för uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik, så ock eljest i skicklighet av visst slag ävensom för danstillställning. Nöjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten. För biografföreställning utgår dock skatten med 25 procent av nämnda summa. Organisation, som har till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål och som under de senast förflutna fem åren inte lämnat utdelning till sina medlemmar, äger jämlikt 15 § åtnjuta skattebefrielse till den del skatten för varje tillställning inte överstiger 300 kronor eller, när fråga är om uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik, 700 kronor.

1954 års nöjesskatteutredning föreslog i sitt betänkande (SOU 1956: 23), att uppvisningar och tävlingar i icke professionell sport, idrott och gymnastik helt skulle fritagas från nöjesskatt. Departementschefen ansåg sig emellertid icke kunna godtaga förslaget om fullständig skattebefrielse för idrottstävlingar utan förordade i stället i proposition nr 66 till 1957 års riksdag en utvidgning av möjligheten till skattelindring för bl. a. idrottsorganisationer. Det skattebelopp, för vilket skattebefrielse skulle kunna erhållas, föreslogs fördubblat till 300 kr., vilket innebar, att de mindre idrottsföreningarnas tävlingar i regel skulle bli helt skattefria.

I de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 420 och II: 518 framhölls, att idrottsföreningarna intog en särställning bland de ideella organisationerna i det att idrottstävlingar utgjorde en integrerande del av deras verksamhet. Dessa tävlingar borde därför vara helt skattefria. Motionärerna yrkade, att amatöridrottstävlingar skulle undantas från beskattning. Avgränsningen mot den professionella idrotten föreslogs skola ske efter samma grunder som numera tillämpas i fråga om bevillningsavgiften.

Bevillningsutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 34 bl. a. följande.

Enligt utskottets mening talar vissa skäl för att amatöridrottstävlingar bör vara helt skattefria. Sålunda har idrottstävlingarna betydelse för att stimulera ungdomen till ökad idrottsutövning. I många fall skulle säkerligen det eventuella ytterligare överskott av ett idrottsevenemang, som kan följa vid befrielse från nöjesskatt, användas till att främja utövandet av andra mindre publikdragande idrottsgrenar.

Å andra sidan torde inte kunna bestridas att idrottstävlingar enligt ett allmänt betraktelsesätt utgör nöjestillställningar. Det kan också erinras om att en fullständig skattebefrielse i främsta rummet skulle gynna de idrottsföreningar, som redan nu arbetar under relativt goda ekonomiska villkor. Vidare finns det — som framhållits vid remissbehandlingen — former av sport, som knappast förtjänar uppmuntran från det allmännas sida i form av nöjesskattebefrielse.

Man kan enligt utskottets mening i detta sammanhang inte heller bortse från kommunernas berättigade intresse att ej erhålla alltför stor minskning av skatteintäkterna. Som det nu är avstår kommunerna i stor utsträckning nöjesskattemedel till förmån för den lokala idrottsverksamheten såväl anslagsvägen som genom investeringar i idrottsanläggningar av olika slag. Att dessa medel först inbetalas till kommunen i form av nöjesskatt har den fördelen att de kan tilldelas de ändamål som finnes mest angelägna.

Av dessa skäl finner sig utskottet inte kunna biträda yrkandena om fullständig skattebefrielse för idrottstävlingar.

Med hänsyn till de speciella förhållanden som gäller för idrottsrörelsen har utskottet emellertid ansett sig böra föreslå en differentiering av de tillställningar, som anordnas av de ideella organisationerna på så sätt att det skattefria beloppet höjes då fråga är om idrottstävlingar. Dyliga tillställningar hör enligt utskottets mening kunna lämnas obeskattade till den del skatten för varje tävling inte överstiger 700 kronor.

En sådan differentiering torde knappast behöva föranleda nämnvärda tolkningssvårigheter. Den större skattelättnaden bör endast gälla idrottsliga uppvisningar och tävlingar som anordnas av i 15 § omnämnd ideell organisation.

Nuvarande bestämmelser om skattelindring gäller alla idrottstävlingar, som anordnas av ideella organisationer. Det har knappast heller funnits anledning att från bestämmelsernas tillämpning undantaga någon form av sport eller idrott. Det behöver inte befaras att höjningen av taket föranleder till att de i 15 § omnämnda ideella organisationerna i någon större omfattning kommer att anordna uppvisningar eller tävlingar mellan professionella utövare. Någon skillnad synes därför inte behöva göras t. ex. mellan professionella och icke professionella tillställningar.

I motionen II: 18 vid 1959 års riksdag yrkades bl. a. höjning av det belopp, för vilket skattebefrielse erhålles i fråga om uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik till 750 kr. I sitt betänkande nr 12 avstyrkte bevillningsutskottet berörda yrkande men erinrade om att det inte var osannolikt, att den pågående utredningen rörande vissa organisatoriska frågor på idrottens och friluftslivets område kunde leda till sådant resultat, att frågan om beskattningen av idrottstävlingar kom i ett annat läge och att en omprövning av hela problemkomplexet därigenom blev erforderlig. Betänkandet godkändes av riksdagen.

Vid 1960 års riksdag framställdes i de likalydande motionerna I: 297 och II: 366 yrkande om slopande av nöjesskatten såvitt avser idrottstävlingar. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 49 avstyrkte bevillningsutskottet bifall till motionerna och anförde bl. a., att de skäl mot ett undantagande från nöjesskatt för amatöridrottstävlingar, som låg bakom 1957 års ställningstagande i frågan, alltjämt ägde giltighet. Utskottet ansåg inte heller att det ändrade kostnadsläget för idrottsrörelsen utgjorde tillräcklig grund för att helt undantaga amatöridrottstävlingar från nöjesbeskattning.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande *motionerna I: 357* och *II: 417* anföres i huvudsak följande.

Motiven för att bibehålla beskattningen av idrottsorganisationernas verksamhet synes i korthet ha varit *att* idrottstävlingar allmänt betraktat måste anses som nöjestillställningar, *att* den kommunala delen i regel används till stödet åt idrotten i den ena eller andra formen, *samt att* det måste anses rimligt att även det allmänna skall ha sin andel av stora inkomster från betalande publik. Ytligt betraktat kan detta synas riktigt. Enligt motionärernas uppfattning måste man emellertid se längre än till enbart ett eller annat arrangemang med stor publik.

Idrottstävlingar av den storleksordningen att beskattningsbar bruttointäkt uppstår arrangeras i viss utsträckning av klubbar eller lokala »allianser» av klubbar men också i stor utsträckning av specialförbunden.

De klubbar, som kan ordna sådana arrangemang, arbetar på flera sektioner för olika idrottsgrenar. Bakom det man ser såsom inkomstkälla döljer sig en omfattande idrottslig verksamhet, som endast drar kostnader. De vinstgivande arrangemangen är till för att bekosta hela verksamheten. Specialförbunden använder sina tävlingsinkomster till instruktionsverksamhet, ungdomstävlingar o. s. v., sålunda sådant som är nödvändigt, men som icke kan ge inkomst.

Stora arrangemang innebär alltid en betydande risk för arrangörerna. Misslyckas arrangören får han själv bära förlusten. Beskattningsbar bruttointäkt inträder emellertid vid ett brutto, som i de flesta fall ligger långt under vad som erfordras för att arrangemanget skall lämna ett netto. Flerfaldiga exempel kan anföras på nöjesbeskattningens menliga inverkan på idrottsorganisationernas verksamhet. Ett av de största specialförbunden hade i fjol ordnat landskamper och andra arrangemang, som normalt brukar lämna viss vinst. På grund av olyckliga omständigheter gav fjolårets arrangemang i stället en avsevärd förlust. Detta hindrade icke att bruttointäkten på alla arrangemang, sålunda även på sådana som medförde förlust, var tillräckligt stor för att beskattas.

Tävlingsarrangemang är ett ofrånkomligt led i idrottsorganisationernas verksamhet. Utom att tävlingarna utgör det naturliga utloppet för idrottsungdomens träningsflit och bidrar till idrottens tekniska utveckling är det bästa propagandainstrumentet för breddidrotten. Redan ur denna synpunkt måste det vara ett samhälleligt intresse att idrottstävlingar av större format arrangeras. Stora arrangemang sätter även stora belopp i omlopp. Publiken betalar icke endast biljetter till själva arrangemanget. Ännu större belopp betalas i resekostnader, hotellavgifter, förtäring m.m., allt sådant som indirekt tillför det allmänna inkomster. Ett sådant storarrangemang har fullständigt kartlagts. Utredningen visade, att arrangörens bruttointäkter utgjorde knappt 40 % av publikens totala penningomsättning.

Idrottsrörelsens verksamhet innehåller så mycket som icke kan ge inkomst och icke är avsett att ge inkomst. Att bedriva verksamheten kostar avsevärt mycket mera än de bidrag härtill som lämnas av stat och kommun. Finansieringen av verksamheten bygger på att föreningarna och förbunden på olika sätt skaffar sig egna inkomster. Den naturligaste inkomstvägen är — förutom medlemmarnas avgifter — inkomst genom tävlingsarrangemang. En beskattning genom nöjesskatt kan icke vara rätta metoden att stimulera till initiativ hos de ideellt arbetande idrottsledarna. Inkomst genom egna åtgärder är säkerligen betydligt mera uppskattad än motsvarande inkomst i form av bidrag från det allmänna.

Till stöd för yrkandet i de likalydande *motionerna I: 479* och *II: 566* framhåller motionärerna bl.a., att det synes orimligt att bibehålla nu gällande skillnader vid meddelande av nöjesskattebefrielse enligt 15 §. Ingen bestrider idrottens insatser för ungdomens fostran, och den nöjesskattebefrielse, som erhålles vid anordnande av uppvisning eller tävling i sport, idrott och gymnastik, må anses utomordentligt väl motiverad. Någon rimlig anledning att sätta övriga befrielseberättigade organisationer i en speciell klass med mindre belopp synes enligt motionärernas mening icke föreligga. Samtliga organisationer med ifrågavarande syften arbetar under ytterst ansträngda ekonomiska förhållanden, och de insatser som görs är till övervägande del oavlönade. Därtill kommer att möjligheterna att arrangera vinstgivande nöjestillställningar väsentligt försämrats under senare år. Genom televisionens snabba utbyggnad har förströelsebehovet tillgodosetts för stora grupper av människor, och detta förhållande minskar de individuella organisationernas möjligheter att skapa intresse kring sina arrangemang och därmed skapa en ekonomisk grundval för sina fortsatta insatser. Det under senare år snabbt stigande antalet bilar har medfört att det stora flertalet av de ungdomar som besöker nöjestillställningar är relativt oberoende av avstånd till nöjeslokalen. Den lokaliseringsutredning avseende samlingslokaler, som utförts av Folkets husföreningarnas riksorganisation i samarbete med Bygdegårdarnas riksförbund och Våra gårdar, visar att publiken vid danstillställningar i stor utsträckning är en »fjärrpublik», som reser mycket långa vägar för att besöka en danstillställning. Ofta blir tillfälligheter avgörande vid valet av nöjestillställning, och det är i dag vanskligt och ekonomiskt riskfyllt att arrangera nöjestillställningar. Samhällets strukturomvandling har också bidragit till att öka trycket på såväl ideella organisationer som samlingslokaler. I avfolkningsbygderna minskar underlaget och därmed också möjligheterna att vidmakthålla såväl samlingslokaler som ideellt arbete. I inflyttningsorterna uppstår problem av motsatt art, då föreningslivet där har svårt att nå all den ungdom som flyttar in till tätorterna.

Utskottet

Enligt förordningen om nöjesskatt utgår sådan skatt med vissa undantag för nöjesbetonade tillställningar, till vilka allmänheten äger tillträde mot avgift. Nøjesskatteförordningen medger emellertid i viss omfattning befrielse från skyldighet att erlägga nöjesskatt för i princip skattepliktiga tillställningar. Sålunda åtnjuter organisationer med allmännyttiga ändamål skattebefrielse i större eller mindre utsträckning för av dem anordnade nöjestillställningar. För tillställning, som anordnas av dylik organisation, erhålles enligt 15 § nöjesskatteförordningen skattebefrielse till den del skatten för varje tillställning icke överstiger 300 kr, motsvarande 2 000 kr i biljettintäkter. I fråga om uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik behöver nöjesskatt endast erläggas i den mån skatten överstiger 700 kr., vilket innebär att biljettintäkter å 4 667 kr. för varje evenemang är skattefria. Slutligen kan jämlikt 16 § nöjesskatteförordningen skattebefrielse medges, när behållningen av nöjestillställningen skall användas till välgörande eller liknande ändamål.

Utskottet behandlar till en början yrkandet i de likalydande motionerna I: 357 och II: 417, att amatöridrottstävlingar skall vara helt undantagna från skatteplikt enligt nöjesskatteförordningen. Till stöd för yrkandet har bl. a. åberopats att nöjesbeskattningen fått menliga följder för idrottsorganisationernas verksamhet. På grund av bestämmelserna om skattebefrielse har i praktiken endast de större tävlingsarrangemangen blivit underkastade beskattning. Nettoinkomsten av dessa arrangemang är emellertid av största betydelse för finansieringen av den omfattande idrottsliga verksamhet, som inte ger någon inkomst och som kostar avsevärt mycket mer än de bidrag härtill, som lämnas av stat och kommun.

Enighet torde råda om idrottsrörelsens betydelse för samhället, särskilt när det gäller den ungdomsfostrande verksamheten. Det ekonomiska stöd som idrotten åtnjuter från statsmakternas sida har också successivt ökat under senare år. Till fonden för idrottens främjande har för innevarande budgetår anvisats ett anslag å 11,5 milj. kr., och i årets statsverksproposition föreslås för budgetåret 1961/62 anslaget skola uppräknas med 600 000 kr till 12,1 milj. kr. Härtill kommer betydande kommunala bidrag i form av direkta anslag och skatteeftergifter.

Det är utan tvekan huvudsakligen själva nöjes- och förströelsemomentet, som samlar publik även vid de stora amatöridrottstävlingarna. Härigenom skiljer sig dessa inte i nämnvärd mån från andra typiska nöjestillställningar, som är föremål för beskattning. Rent principiellt föreligger därför inte skäl att helt undantaga amatöridrottstävlingar från beskattning.

Den höjning till 700 kr. av det s. k. taket i 15 § nöjesskatteförordningen,

som genomfördes vid 1957 års riksdag, avsåg i första hand att tillgodose behovet av skattelättnader för de mindre idrottsorganisationernas del. Såsom motionärerna framhållit har därigenom ett stort antal idrottsevenemang blivit befriade från nöjesskatt. Ett bifall till motionsyrkandet om fullständig skattebefrielse skulle emellertid medföra att de föreningar och organisationer, som redan nu har god ekonomisk ställning, ytterligare skulle förbättra denna, medan däremot de organisationer, som företräder mindre publiktilldragande men ur samhällssynpunkt minst lika gagnande sport- och idrottsgrenar, inte skulle få motsvarande förbättring. Enligt utskottets mening bör därför det statliga stödet till idrottsrörelsen även i fortsättningen huvudsakligen lämnas genom direkta bidrag och icke genom ytterligare skattelättnader.

Kommuner, som i stor utsträckning medger befrielse från nöjesskatten för idrottstävlingar, skulle självfallet inte nämnvärt beröras av en ytterligare utvidgning av skattefriheten. Men man bör inte bortse ifrån att vissa kommuner, som redan investerat avsevärda belopp i idrottsanläggningar av olika slag och som har betydande omkostnader i samband med idrottsevenemang för ordningens upprätthållande, renhållning o. dyl., vilka kostnader inte kan övervältras på idrottsarrangörerna, skulle drabbas förhållandevis hårt, om nöjesskatten för idrottstävlingar slopades.

Av anförda skäl anser sig utskottet inte böra tillstyrka bifall till de likalydande motionerna I: 357 och II: 417.

I de likalydande motionerna I: 479 och II: 566 har yrkats att det skattefria beloppet i 15 § nöjesskatteförordningen för andra nöjestillställningar än idrottstävlingar skall höjas till 700 kr. Motionärerna framhåller, att samtliga ideella organisationer arbetar under ansträngda ekonomiska förhållanden och att det därför inte finns anledning att göra åtskillnad i skattebefrielsehänseende mellan idrottstävlingar och andra nöjestillställningar, som anordnas av i 15 § angivna organisationer.

Utskottet vill till en början erinra om att idrottsorganisationerna är helt jämställda med andra ideella organisationer i fråga om skattebefrielse för andra nöjesevenemang än idrottstävlingar. De ytterligare skattelättnader, som medgivits för idrottstävlingar, får ses mot bakgrunden av att tävlingsarrangemangen utgör en integrerande del av idrottsorganisationernas verksamhet för att stimulera framför allt ungdomen till idrottsutövning.

Nøjesskatteförordningen har vid upprepade tillfällen varit föremål för ändringar i syfte att liberalisera bestämmelserna. Därvid har ideella och samlingslokalägande organisationer successivt beretts ökade skattelättnader. En så långtgående utvidgning av bestämmelserna om skattebefrielse, som förordats i motionerna, skulle bidra till en urholkning av principerna för beskattningen. Ytterligare skattelättnader för de i 15 § nöjesskatteför-

ordningen omnämnda organisationerna kan även antagas medföra vissa olägenheter i konkurrenshänseende.

Att på sätt i motionerna föreslagits ytterligare lindra beskattningen för nöjestillställningar, som anordnas av här avsedda organisationer, anser utskottet därför inte motiverat. I den mån organisationer, som främjar allmännyttiga ändamål, är beroende av ekonomiskt stöd för sin verksamhet torde detta i stället böra lämnas genom direkta bidrag.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till de likalydande motionerna I: 479 och II: 566.

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 357 av herr Schött m. fl. och II: 417 av herr Allard m. fl. om befrielse från nöjesskatt beträffande idrottstävlingar m. m., ävensom

2) de likalydande motionerna I: 479 av herr Hjalmar Nilsson m. fl. och II: 566 av herr Lundmark m. fl. om viss utsträckt befrielse från nöjesskatt för organisation med huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 mars 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson*, Söderquist, Oscar Carlsson och Gösta Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Nilsson i Svalöv*, Wiklund i Öjebyn, Engkvist, Magnusson i Borås, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora* och Stenberg.

*) Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Söderquist, Gösta Jacobsson, Allard, Magnusson* i Borås, *Christenson* i Malmö, *Eriksson* i Bäckmora och *Stenberg*, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 357 av herr Schött m. fl. och II: 417 av herr Allard m. fl. om befrielse från nöjesskatt beträffande idrottstävlingar m. m. — ansett, att utskottet bort hemställa,

- 1) att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 357 av herr Schött m. fl. och II: 417 av herr Allard m. fl., måtte antaga följande

Förslag

till

*förordning angående ändrad lydelse av 3 och 15 §§
förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt*

Härigenom förordnas, att 3 och 15 §§ förordningen den 21 december 1945 om nöjesskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

3 §.

Nøjesskatt utgår — — — under a) — g).

Nøjesskatt utgår icke för uppvisning eller tävling i skicklighet, som främst syftar till förkovran i visst yrke, ej heller för uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik, anordnad av organisation, som är ansluten till Sveriges riksidsrottsförbund eller representerad inom Sveriges olympiska kommitté eller av annan sammanslutning, som enligt Kungl. Maj:ts medgivande må vara likställd med sådan organisation i nu förevarande avseende, eller för schacktävlan, bridgetävlan, visning av museum eller annan liknande inrättning, utställning av djur eller utställning av konstverk eller andra föremål.

15 §.

Där organisation, som har till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål och som under de senaste förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar, anordnar i 3 § första stycket avsedd nöjeställning, åtnjutes befrielse från nöjesskatt till den del skatten för varje tillställning icke överstiger 300 kronor. Vad nu sagts skall dock icke gälla med avseende å tillställning, i vilken till huvudsaklig del ingår biografföreställning med undantag för sådan film-

förevisning, som genom sitt ämnesval är ägnad att direkt främja organisationens syfte.

Folketshusförening eller — — — stycke sägs.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1961; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola äga tillämpning i fråga om nöjestillställning, som tagit sin början före ikraftträdandet.

2) att de likalydande motionerna I: 479 av herr Hjalmar Nilsson m. fl. och II: 566 av herr Lundmark m. fl. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.